

## РЕЗЮМЕ

### от доклада за извършените резултати към мониторинг на територията на ТП ДГС „ЦОНЕВО“ през 2024 година

/принцип 8 от Националния стандарт за отговорно управление на горите в България/

Мониторинговият план на територията на ТП ДГС Цонево включва прилагане на „Система за провеждане на мониторинг на биологичното разнообразие и горите с висока консервационна стойност“, като в допълнение се следят и следните аспекти в горските територии:

- Темпове на растеж, зона на възобновяване, видове, възраст и видов състав на горските ресурси (1 и 5 ГФ, 1 ГС);
- Продукцията се регистрира за всеки тип горски продукт и данните се съхраняват и могат да бъдат основа за бъдещи анализи (данни от счетоводството);
- Измененията на околната среда, засягащи флората, фауната, почвите и водните ресурси (напр. ерозия, епидемични разпространения на вредители, разпространение на агресивни видове, установени места за гнездене на застрашени видове птици, доклади от теренни служители съгласно системата за мониторинг и др.);
- Социално-икономически аспекти (напр. разходи за стопанисване на горите, добив от всички продукти, продуктивност и производителност, както и изменения в общността и взаимоотношенията с работниците, или в условията). Провеждат се срещи с представители на местните общности.
- Площ на определените гори с висока консервационна стойност на територията на стопанството (доклада за ГВКС на стопанството, както и данните за промените от прилагане на системата за мониторинг).

След анализиране на резултатите от проведения мониторинг в горските територии, съобразявайки се с мащабите и интензивността на горскостопанската дейност, Ви представяме резултатите от провеждания мониторингов план, разпределен по следните аспекти:

#### **1. Финансов план на стопанството;**

Финансовия план (ФП) за стопанството за 2024 г. е изпълнен на 83 % от планирания дърводобив. Планираните приходи са изпълнени. През настоящата година изпълнението върви с ритмични темпове, като изоставянето от предходни години дължащо се на обективни причини ще бъде наваксано до края на ревизионния период.

#### **2. Социални споразумения;**

Няма сключен колективен трудов договор, както и допълнителни договорени условия за работещите извън индивидуалното трудово договаряне.

В ТП ДГС Цонево има постъпила 1 бр. жалба (сигнал) по електронната поща в деловодството на 18.06.2024 г. и заведена в регистъра за получените оплаквания, жалби и сигнали за разрешаване на спорове свързани с правата на собственост и ползване, правата на работещите и местните общности. Издадена е заповед № 275/18.06.2024 г. на директора на ТП ДГС Цонево за изясняване на обстоятелствата довели до подаване на жалбата. След направена проверка на терен от служители на стопанството е съставен констативен протокол Серия СИДП № 50045/19.06.2024 г. Огговор на подадената жалба е изпратен до жалбоподателя по електронна поща с изх. № 471/27.06.2024 г.

#### **3. План / програма за обучение и квалификация на персонала;**

Има програмата за обучение за 2024 г. След всяко проведено обучение се съставят протоколи, които ги удостоверяват.

Има издадени удостоверения за проведени обучения за „Здраве и безопасност при работа“. Няма издавани нови лицензи и сертификати на служители от ТП ДГС Цонево.

#### **4. Здравословни и безопасни условия на труд вкл. на работниците на подизпълнителите;**

Представено е предоставено и теренно облекло и оборудване на всички служители като се вземе в предвид срока на износване за съответната длъжност.

Служителите и работниците редовно се подписват в инструктажни книги или проверовъчни листи за работещите в т.ч. и на външните подизпълнители. Всички те са попълнени и подписани в съответните срокове.

Проведени са обучения и инструктажи за здравословни и безопасни условия на труд.

Няма регистрирани трудови злополуки.

Има оценка на риска на всяко работно място на работещите в стопанството.

Прегледите на служителите и работниците се извършват съгласно договор за трудова медицина сключен с ЦУ на СИДП.

Няма извършени проверки от Инспекцията по труда през годината.

#### **5. Ангажиране на заинтересованите страни;**

Кореспонденцията със заинтересованите страни по различни поводи, свързани с дейностите на стопанството се събира и документираща надлежно. Същата се съхранява за срок от пет години от отговорника по сертифицирането.

През 2024 г. няма проведени срещи с представители на други институции, както и консултации и участия на заинтересованите страни в инициативи на стопанството.

Няма извършвани промени в планираните горскостопански практики в резултат от споразумения и предложения от заинтересованите страни.

#### **6. Незаконни/нерегламентирани дейности в горите;**

Няма подадени сигнали или жалби за незаконни/нерегламентирани дейности и за предприети действия по тях.

На територията на ТП ДГС Цонево редовно се извършват проверки по охрана на горите и се съставят АУАН и констативни протоколи за установени нарушения.

Документацията/кореспонденцията с МЗХГ; ИАГ; РДГ; РПУ; РС ПБЗН; РИОСВ; ЛЗС, или други институции се съхранява и се представя при поискване от проверяващите органи.

#### **7. Изпълнение на горскостопанския план;**

##### **7.1. Стопанисване в горите:**

- Събиране на церов жълъд – 30 кг.

- Отглеждане на горски култури ( да пъти) – 2 дка.

- Попълване на горски култури (два пъти) – 2 дка.

- Подпомагане на естественото възобновяване (ПЕВ) – 3645 дка.

- Маркиране на ЛФ 2025 г. – 50 030 м3 стояща маса.

##### **7.2. Добив и реализация на дървесина:**

По ГСП от 2018 г. в ТП ДГС Цонево са заложили 40107 пл. м3 лежаща маса.

През годината са добити 35758 пл.м3 лежаща маса, представляващи 89 % спрямо ГСП.

По ГППД сключените договори за възлагане на дърводобив чрез „Сеч и извоз до временен склад“ са за 47258 пл.м3 лежаща маса на стойност 1844954 лв. и за „Продажба на стояща дървесина на корен“ за 4102 пл.м3 лежаща маса на стойност 211726 лв. Общо към 31.12.2024 г. имаме реализирани 35386 пл.м3 лежаща маса, представляващи 80 % спрямо текущия разчет. Няма превишение в добива по дървесни видове. Реализацията на добитата дървесина по видове процедури е както следва:

<b>Вид процедура</b>	<b>Отчет с натрупване</b>
Продажба на стояща дървесина на корен	3918
Търг	13002
Пряко по ценоразпис	17915
По чл. 193	518
За нуждите на ТП ДГС	33
<b>Общо</b>	<b>35386</b>

При проведените сечи по сортименти са добити: Едра - 1940 пл.м3; Средна - 2189 пл.м3; Дребна - 1024 пл.м3; Дърва - 30605 пл.м3 лежаща маса. От тях имаме: 4143 пл.м3 дървесина за местно население или 12 % от общото количество.

Към 31.12.2024 г. има **1382** пл. м3 налична дървесина на склад.

През изминалата година са начислени 61852,71 лв. такси за ползване на дървесина и недървесни горски продукти, преведени във фонд инвестиции в горите по банкова сметка на ЦУ на СИДП в предвидените срокове, както следва:

- За ползване на дървесина са 61764,96 лв. (26896,49 м3 x 2 лв. = 53972,98 лв. и 7971,98 м3 x 1 лв. = 7971,98 лв.).

- За недървесни горски продукти са 87,75 лв. (в т.ч. от остатъчна дървесина 26,40 м3 x 2 лв. = 52,80 лв.; 26,95 м3 x 1 лв. = 26,95 лв. и от листа липа - 8,00 лв.).

### **7.3. Странична дейност:**

Продуктите, предмет на странична дейност, са както за задоволяване нуждите на местното население така и за нуждите на местните предприятия, занаятчии и малки преработватели. Дейността включва основно продажби на билки и предоставяне на площи за пчелини, паша и събиране на гъби. През годината са добити следните количества НДГП:

- за издадени разрешителни за събиране на трюфели - 249 бр. от ЦУ на СИДП ДП;

- за пчелини – 13 бр. (в т.ч. 2 бр. постоянни пчелини изградени през 2017 г. и 2023 г.);

- за цвят от липа е издадено 1 бр. разрешително за 2000 кг.

- за листа от липа е издадено 1 бр. разрешително за 2000 кг.

### **7.4. Движение на сертифицирани и несертифицирани горски продукти.**

На територията на стопанството няма продадена несертифицирана дървесина. На всички превозни билети и фактури от продадените сертифицирани продукти се изписва номера на сертификата и категорията на материалите. Документите, удостоверяващи продажбата на сертифицирана дървесина се съхраняват от лесничея по дърводобива и счетоводството на стопанството.

### **8. Промени в границите, собствеността, функционалността и предназначението на територии в рамките на стопанството; Отчет 1 – 7 ГФ;**

През изминалата година изготвените отчетни форми 1 и 5 ГФ са на база ГСП от 2018 г.

Разпределението на площта по вид собственост към 31.12.2023 г. е както следва:

Държавна горска територия, собственост на Държавата – 20602 ха.

Държавна собственост в земеделски територии – ЗТ (ССФ) – 225 ха.

Общинска горска територия, (Общинска собственост в т.ч. ЗТ) – 1666 ха.

Частна собственост на физически лица, (в т.ч. ЗТ) – 688 ха.

Частна собственост на юридически лица, (в т.ч. ЗТ) – 216 ха.

Държавна собственост на МОСВ – 109 ха.

Общо за ТП ДГС Цонево – 23506 ха.

- През 2024 г. общата площ не се променя. Промяна има също в площите по видове собственост. Разпределението на площта по вид собственост към 31.12.2024 г. е както следва:

Държавна горска територия, собственост на Държавата – 20728 ха.

Държавна собственост в земеделски територии – ЗТ (ССФ) – 102 ха.

Общинска горска територия, (Общинска собственост в т.ч. ЗТ) – 1666 ха.

Частна собственост на физически лица, (в т.ч. ЗТ) – 685 ха.

Частна собственост на юридически лица, (в т.ч. ЗТ) – 216 ха.

Държавна собственост на МОСВ – 109 ха.

Общо за ТП ДГС Цонево – 23506 ха.

- Промяната в площите по вид собственост се дължи на следните причини:

Издадена е 1 бр. заповед с № РД 49-98/20.03.2024 г. на МЗХ, издадена на основание чл.81, т.1 и чл.82, ал.1 и 2 от ЗГ, за промяна предназначението на площ от 1225,688 дка. от земеделска в горска територия, частна държавна собственост.

Във връзка с проведена процедура за закупуване на частни гори през 2024 г. имаме закупени 4 бр. позимлени имоти в землището на с. Аспарухово с площи 12,997 дка., 7,999 дка., 4,999 дка. и 3,4350 дка. с Нотариални актове за покупко-продажба с № 3304 том 8 дело 1545 рег. от 21.08.2024 г. и № 3303 том 8 дело 1544 рег. от 21.08.2024 г. от частна горска територия стават на горска територия - частна държавна собственост.

През 2024 г. няма правена актуализация на Доклада за ГВКС. Няма правена актуализация на списъка към Доклада за ГВКС.

На територията на стопанството няма издадени нови заповеди за заличаване/обявяване/, на промени в защитените територии и зони, както и извършени промени в заповедите или плановете за управление им.

#### **9. Здравословно състояние на гората;**

В защита на горските територии - През има пуснати 3 бр. сигнални листи относно санитарното състояние на гората.

На територията на ТП ДГС Цонево останалите гори в ДГТ са в добро санитарно състояние, не се наблюдават повреди причинени от вредители или болести. Повреди от дивеч също не са наблюдавани.

Предприети мерки/дейности за подобряване на здравословното състояние на гората: През изминалата година са спазени всички изисквания за провеждане на фитосанитарното обследване на гората. Заложени бяха лепливи пояси от ЛЗС за установяване на степента на нападение от педомерки. От наша страна им бяха предоставени пробни клонки за установяване степента на нападение от зелена дъбова листоврътка.

За горепосочения период няма направени други предписания от външни институции във връзка санитарното състояние на горите на територията на стопанството.

#### **10. Ползване/добиви и горскостопански дейности;**

Площите на проведените сечи са в размер 1059 ха. – по видове сечи данните са засечени с отчетна форма 5 ГФ: Възобновителни сечи – 495 ха.; Отгледни сечи с мат. добив – 564 ха.; Отгледни сечи без мат. През 2024 г. няма направени ОСБМД.

Има сключени 3 бр. договори: два договора по ЗЛЮД, един договор по Закона за концесиите. Издадена Заповед за сключване на договор за отдаване под наем за срок от 5 г. Предстои подписването на договор през 2025 г.

През годината няма направени нови горски пътища или други технически съоразения пряко свързани с горскостопанските дейности.

На територията на стопанството през 2024 г. няма извършена почвоподготовка и залесяване в отдели и подотдели представляващи Държавна горска територия.

За възобновяване на горските територии се разчита предимно на естественото възобновяване с прилагането на дългосрочни сечи. Условието в района на стопанството са благоприятни за естественото възобновяване на цера, благуна, зимния дъб, обикновения габър, сребролистната липа, акацията и др. В следствие на правилното и своевременно извеждане на лесовъдските мероприятия и дейности, възобновителния процес в горите стопанисвани и управлявани от ТП ДГС Цонево, протича успешно и резултатите са много добри.

Не са използвани торове и пестициди за третиране на площи.

#### **11. Гори с висока консервационна стойност;**

Въведена е система за мониторинг на ГВКС. Мониторинга се извършва от теренните служители при ежедневната им работа съгласно изискванията на доклада за ГВКС.

Брой мониториранни видове: На територията на стопанството не са открити растителни видаве, включени в *Приложение 1* към Националното ръководство за установяване на ГВКС. Извършен е мониторинг на ВКС 1.2 застрашени, изчезващи и ендемични животински видове, включени в *Приложение 1А и 1Б* към Националното ръководство, установени в района на стопанството:

**Осояд (*Pernis apivorus*).; Черен щъркел (*Ciconia nigra*).; Скален орел (*Aquila chrysaetos*).; Орел змияр (*Circaetus gallicus*).; Малък креслив орел (*Aquila pomarina*).; Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*).; Малък ястреб (*Accipiter nisus*).; Благороден елен (*Cervus elaphus*).; Сърна (*Capreolus capreolus*).; Дива свиня (*Sus scrofa*).**

Мониторинг на ВКС 3 за редки, застрашени и изчезващи горски екосистеми, или съдържащи се такива, установени на територията на ТП ДГС Цонево е от извършен от теренни служители в насаждение предвидени за сеч преди започване на маркирацията.

През годината имаме попълнени формуляри за следните екосистеми:

**G1.A322. (91G0) Dacio-Moesian hornbeam forest/ Панонски габарови гори с *Carpinus betulus* смесени с горун *Quercus petraea* и източен бук *Fagus frientalis*.**

**G1.76A41. (91M0) Stranja [Primula rosea] [Quercus polycarpa] forests/ Гори на източния горун (Quercus polycarpa), чисти или смесени, най-често с благауна (Quercus frainetto) в Странджа и Източна Стара планина.**

**G1.6E11. (91S0) Eastern Balkan Range oriental beech forests/ Гори с доминиране на източен бук (Fagus orientalis) в Източна Стара планина.**

**G1.7C41. (91Z0) Silver lime woods/ Гори с ясно изразено доминиране на сребролистна липа (Tilia tomentosa).**

Мониторинг на други конзервационни стойности (**ВКС 2; ВКС 4**): За документирането им се използват стандартните формуляри „Предварителна идентификация на ключови елементи и определяне потенциалните екологични и социални въздействия“. Във формулярите подробно е описан вида на екологичната екосистемна услуга попадаща във ВКС 4 и взетите мерки за отстраняване на негативното действие от проведената сеч. До момента на територията на ТП ДГС Цонево няма установени ДГТ, отговарящи на изискванията в определението по **ВКС 6**.

### **12. Представителни образци от естествени горски екосистеми;**

Във връзка приемането на новия ГСП са утвърдени нови списъци от директора на ТП ДГС Цонево за отдели и подотдели представляващи 5 % Гори във фаза на старост (ГФС) и 10 % на насаждения оставени без ползвания или други лесовъдски мероприятия, описани подробно в доклада и анализа за мониторинг през 2021 г. От общата площ на ДГТ в района на стопанството след направените промени са определени 2155,2 ха. представляващи 10% от насажденията без ползвания или други лесовъдски мероприятия в тях с цел развитие на естествените процеси. От тях в т.ч. са оставени насаждения с площ от 1075,8 ха. представляващи 5 % ГФС с наличие на много стояща и лежача мъртва дървесина, служеща за дом на много диви животни и птици.

През 2024 г. не е правена промяна в ГФС - 5 % и в представителните образци без ползвания или други лесовъдски мероприятия - 10 %.

Мониторирани екосистеми по ВКС 3 е извършен и описан по-горе в т.11.

### **13. Въздействие на дейностите по управление върху околната среда;**

Използваните лесовъдски системи за подобряване на процесите на възобновяване в горите на територията на стопанството са изкуствено залесяване с подходящи местни видове, дългосрочните сечи и подпомагане естественото възобновяване.

На територията на ТП ДГС Цонево не са открити находища от застрашени, изчезващи и ендемични растителни видове включени в *Приложение 1* към Националното ръководство, поради което няма и попълнени формуляри за извършен мониторинг. На база това към момента не може да се направи обстоен анализ на популациите. Мониторинг ще бъде проведен, като бъдат привлечени външни експерти за консултации и анализ.

От попълнените формуляри през 2024 г. на застрашени и изчезващи животински видове с природозащитно значение на територията на стопанството, включени в *Приложение 1* към Националното ръководство, определени за опазване на биоразнообразието, се установи се, че наблюдаваните видове като цяло са запазили своите местообитания. Установяването на стабилността на популациите е приоритет и предмет на бъдещ мониторинг и анализ на получените данни.

Състоянието на постоянните и временни горски пътища не е добро. С цел недопускане влошаване пътната инфраструктура е забранено извоза на дървесина във влажно време и мокра пътна настилка. Това се явява основно средство и мярка за подобряване и намаляване на отрицателното въздействие както и увеличаване контрола от страна на ТП ДГС Цонево при движението на моторни превозни средства извършващи дърводобивни дейности. Достъпа и движението по ДГТ се контролира с издаване на разрешителни за достъп на всяко МПС. Вследствие предприетите мерки при извеждане на самите дейности не се наблюдава нарушение на целостта на терена, почвена ерозия, както и неоправдана загуба на дървесина. За случаите, когато терена бива нарушен са предприети мерки за възстановяване на повредените пътища от страна на фирмите изпълнители.

В ДГТ не се забелязва наличие на отпадъци. Разработена е система за управление на отпадъците в горските територии. С нея са запознати всички теренни служители и работници на фирмите извършващи дърводобивни дейности. Набелязани са конкретни действия за предотвратяване и генериране им, осъществяване на контрол и спазване на изискванията при осъществяване на горско стопанските мероприятия.

#### **14. Въздействие на дейностите по управление върху социалната среда;**

Няма подадени жалби и сигнали, свързани с правата и собствеността на местните общности, засегнати и заинтересовани страни. Редовно се провеждат срещи с тях във връзка с изпълнението на горскостопанските мероприятия по отношение на стопанисването на горите.

Не се забелязва отрицателно въздействие върху източниците на питейна вода и други водни ресурси в резултат на проведените горскостопански дейности в ДГТ.

Няма установени ДГТ, отговарящи на изискванията в определението по ВКС 6.

С важно социално и икономическо значение за горите намиращи се на територията на стопанството е продажбата на дървесина като дарва за огрев и други недървесни продукти за местното население, в това число: Снабдяване с дърва на местното население на преферентни цени чрез предоставяне на списъци от кметовете на населени места; Осигорява се възможност за събиране на остатъчна дървесина и вършина в сечища след приключване на сечта по ред определен с Наредба; Разрешава се пашата на селскостопански животни в горските територии, с изключение на отделите забранени съгласно издадената заповед на Община – Дългопол; Осигуряват се площи за постоянни и временни пчелини; Осигурен е достъп до ДГТ за събиране на гъби, билки, плодиве и други недървесни продукти за собствени нужди в определените от закона количества; Горските заслони, чешми, и кътове за отдих са отворени за свободен достъп на населението.

#### **15. Промени в околната среда;**

Извършения мониторинг се осъществява на база систематизирани и дългосрочни наблюдения на елементите на биоразнообразието съпроводено със събиране, обработка и съхраняване на данни. Мониториране на екосистеми по ВКС 1.2; ВКС 1.3. и ВКС 3 е извършен и описан по-горе в т.11. През изминалата година няма настъпили промени и изменения на нивата на флората и фауната вследствие на настъпили повреди от природни бедствия или други фактори. Няма нанесени негативни въздействия и щети върху почвите и водните ресурси вследствие на проведените горскостопански дейности.

През годината няма издавани заповеди за заличаване или обявяване на нови защитени територии или защитени зони, както и големи природни нарушения на територията на стопанството или други неблагоприятни въздействия.

### **Анализ**

Анализирайки гореизложените фактори и факта, че подобен мониторинг се извършва за трети път на територията на стопанството, категорични оценки не могат да бъдат дадени и доказани с цифри, но тенденцията за увеличаване на видовия състав, запаса и прираста от горите в района на ТП ДГС Цонево ясно се очертава от последните две лесоустройствени ревизии.

За подобряване качеството на извършвания мониторинг от страна на теренните служители през настоящата година ръководствата на ТП ДГС Цонево ще предприеме действия за установяване и картиране на налични находища на растения и животни на застрашени, изчезващи и ендемични видове, съгласно формулярите за мониторинг на биологичното разнообразие на ВКС 1.2. и ВКС 1.3. Установяването им е важно за определяне на биоразнообразието, устойчивостта на екосистемите и многофункционалното управление, явяващи се главен приоритет за преодоляване на негативното влияние и изменение на климата.

Здравословното състояние на горите е добро. Това се дължи на опита и прилагането на лесовъдски системи и практики, както и подходящи и навременни лесовъдски мероприятия. Извършените дейности в ГВКС, благоприятстват за осигуряването на основните функции като защитени територии, вододайни зони, социално-хигиенните, санитарно-охранителни, защитни ивици, гори във фаза на старост, курортни гори, противоерозионни гори с брегозащитни функции, както и гори създадени върху нелесопригодни площи. От голямо значение е добрата охрана на горите и превантивните мерки срещу горски пожари, браконьерство и незаконна сеч.

Основни предизвикателства за подобряване на ефективността и продуктивността на стопанството при спазване принципите на сертификация са насочени към балансирано и отговорно отношение в различни направления: екологични, икономически и социални, обвързани с голям брой заинтересовани страни. Резултатите от подкрепата и разбирането която ТП ДГС Цонево получава от местните общности, институциите и потребителите на дървесина са положителните финансови резултати покриващи изискванията на сертифициращата организация. За прилагането на принципите и критериите по горска сертификация е необходимо отстраняване на възникнали пропуски в процеса на работа и по отговорен подход от служителите, свързан с мониторинг на въздействието на горскостопанските дейности и регулярен мониторинг на ГВКС.

Дата: 31.01.2025 г.  
с. Цонево

Изготвил: .....  
/ Заличено, съгласно чл.59 от ЗЗЛД /